

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292.
Ефективна економіка. 2026. № 3.
ISSN 2307-2105

Copyright © The Author(s). This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2026.3.62>

УДК 336.1:343.148

О. В. Чеберяко,

*д. і. н., к. е. н., професор кафедри фінансів,
Київський національний університет ім. Т. Шевченка*

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1563-9611>

М. В. Доминікін,

здобувач освіти 4 курсу спеціальності 072 «Фінанси, банківської справи та страхування», Київський національний університет ім. Т. Шевченка

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0000-1924-0758>

ФІНАНСОВА РОЗВІДКА У СИСТЕМІ ПРОЗОРОСТІ ПУБЛІЧНИХ ФІНАНСІВ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ТА УКРАЇНСЬКІ РЕАЛІЇ

O. Cheberyako,

*Doctor of Historical Sciences, PhD in Economics, Professor of the Department of
Finance, Taras Shevchenko National University of Kyiv*

M. Domynikin,

Student, Taras Shevchenko National University of Kyiv

**FINANCIAL INTELLIGENCE IN THE SYSTEM OF PUBLIC FINANCE
TRANSPARENCY: INTERNATIONAL EXPERIENCE AND UKRAINIAN
REALITIES**

У статті здійснено комплексний аналіз ролі фінансової розвідки у забезпеченні прозорості та ефективності публічних фінансів в Україні з урахуванням міжнародного досвіду. Розглянуто поняття фінансової розвідки, її інституційну структуру та функціональні механізми у контексті міжнародних стандартів FATF і діяльності підрозділів фінансової розвідки у розвинених країнах. Проведено порівняльний аналіз моделей організації підрозділів фінансової розвідки, результативності їх діяльності та організаційних особливостей функціонування. На прикладі України проаналізовано динаміку отриманих повідомлень про підозрілі фінансові операції, ефективність реагування та проблеми реалізації міжнародних стандартів у сфері протидії відмиванню доходів і фінансуванню тероризму. Визначено, що ефективність фінансової розвідки залежить від рівня імплементації міжнародних стандартів, розвитку міждержавної співпраці та вдосконалення внутрішніх механізмів фінансового моніторингу. Отримані результати можуть бути використані у наукових дослідженнях та практиці державного управління з метою підвищення прозорості та ефективності фінансової розвідки.

The article provides a comprehensive analysis of the role of financial intelligence in ensuring the transparency and efficiency of public finances in Ukraine, taking into account international experience. It examines the essence of the concept of financial intelligence as an important component of the public finance management system and a key element of financial monitoring aimed at preventing financial crimes, including money laundering and terrorist financing. Particular attention is paid to the institutional structure and functional mechanisms of financial intelligence in the context of international standards developed by the Financial Action Task Force (FATF).

The article also examines the experience of economically developed countries in the organization and functioning of financial intelligence units. A comparative analysis of various organizational models of financial intelligence is

conducted, with particular attention paid to their institutional subordination and specific features of functioning. The study analyses the number of reports of suspicious financial transactions received over the past year. This allows us to identify differences in the scale and functioning of financial monitoring systems and to assess the role of financial intelligence in enhancing transparency and control over financial flows.

Special attention is devoted to the functioning of the financial intelligence system in Ukraine. The article analyzes the institutional framework of the national financial monitoring system and the role of the State Financial Monitoring Service of Ukraine as the central financial intelligence unit. The dynamics of suspicious financial transaction reports submitted by reporting entities during recent years are examined, as well as the effectiveness of response mechanisms and the practical challenges related to the implementation of international standards in the national context.

The research determines that the effectiveness of financial intelligence largely depends on the level of implementation of international standards, the institutional capacity of competent authorities, and the development of international cooperation between financial intelligence units. The results of the study may contribute to improving mechanisms of financial monitoring, increasing the transparency of financial flows, strengthening control over the use of public finances, and enhancing the overall effectiveness of the national financial intelligence system.

Ключові слова: *фінансова розвідка, публічні фінанси, фінансовий моніторинг, підрозділ фінансової розвідки, міжнародні стандарти, FATF, фінансова безпека.*

Keywords: *financial intelligence, public finance, financial monitoring, financial intelligence unit, international standards, FATF, financial security.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. У сучасному глобалізованому світі стрімке зростання обсягів і складності фінансових правопорушень становить серйозну загрозу для фінансової стабільності держави. Фінансові злочини, зокрема легалізація доходів, одержаних злочинним шляхом, ухилення від оподаткування та фінансування тероризму, безпосередньо впливають на ефективність функціонування системи публічних фінансів, знижують рівень прозорості бюджетних потоків та підривають довіру до державних інституцій.

У таких умовах особливого значення набуває фінансова розвідка, яка виступає важливим інструментом виявлення та аналізу підозрілих фінансових операцій, запобігання фінансовим правопорушенням та забезпечення прозорості руху фінансових ресурсів. Значну увагу в цьому контексті заслуговує аналіз міжнародного досвіду організації та функціонування підрозділів фінансової розвідки, оскільки вивчення практик провідних економічно розвинених країн дозволяє визначати ефективні механізми моніторингу та контролю, що можуть бути адаптовані для підвищення прозорості та ефективності національної системи фінансової розвідки.

Наукове значення дослідження полягає у поглибленні теоретичних підходів до розуміння ролі фінансової розвідки у системі забезпечення прозорості публічних фінансів, а також у систематизації міжнародного досвіду функціонування підрозділів фінансової розвідки. Практичне значення роботи полягає у можливості використання отриманих результатів для вдосконалення механізмів фінансового моніторингу, підвищення ефективності діяльності відповідних державних органів та посилення контролю за рухом фінансових ресурсів у системі публічних фінансів України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика функціонування системи фінансової розвідки та протидії легалізації

незаконних доходів активно досліджується у працях вітчизняних і зарубіжних науковців. Значний внесок у розвиток теоретичних засад фінансової розвідки зробили Карапетян О. М. [13], Мельник О. В. [14], Резнік О. М., Уткіна М. С. [9, 10] та інші дослідники. У зарубіжній науковій літературі питання функціонування міжнародної системи фінансової розвідки розглядаються у працях Кевін Хк Чоу [8] та інших авторів, які досліджують інституційні механізми боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму.

Попри значну кількість досліджень, питання взаємозв'язку міжнародного досвіду фінансової розвідки з підвищенням прозорості публічних фінансів в Україні, особливостей організації національної системи фінансового моніторингу та ефективності застосування міжнародних стандартів у практичній діяльності залишаються недостатньо висвітленими, що обґрунтовує актуальність та необхідність проведення подальших наукових досліджень у цьому напрямі.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є теоретичне та практичне обґрунтування ролі фінансової розвідки у забезпеченні прозорості та ефективності системи публічних фінансів України з урахуванням міжнародного досвіду та стандартів FATF.

Для досягнення поставленої мети визначено такі завдання: дослідити сучасні теоретичні підходи до функціонування фінансової розвідки та її значення в системі публічних фінансів; провести аналіз організаційних моделей та результативності підрозділів фінансової розвідки у розвинених країнах; оцінити інституційну структуру та механізми роботи національної системи фінансового моніторингу України та визначити особливості застосування міжнародних стандартів FATF у національному контексті.

Виклад основного матеріалу дослідження. Фінансова розвідка є комплексним та багатограним поняттям, яке досліджується в межах публічних фінансів, державного управління, аудиту, економічної безпеки та фінансового права. У науковій літературі поняття «фінансова розвідка»

тракується по-різному, що зумовлено складністю його змісту. З позиції публічних фінансів фінансова розвідка розглядається як діяльність уповноважених державних органів, спрямована на забезпечення законності, прозорості та ефективності використання бюджетних ресурсів шляхом аналізу фінансових операцій з метою запобігання фінансовим злочинам. У цьому аспекті фінансова розвідка виступає однією з ключових фаз фінансового моніторингу.

У міжнародно-правових актах відсутнє уніфіковане визначення поняття «фінансова розвідка» як самостійної правової категорії. Натомість вона реалізується через діяльність підрозділів фінансової розвідки (ПФР), які створені в більшості країн світу та функціонують відповідно до стандартів Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням коштів (FATF). Згідно з Рекомендацією FATF 29, підрозділ фінансової розвідки – це національний центр для отримання та аналізу повідомлень про підозрілі операції та іншої інформації, яка має відношення до відмивання коштів, пов'язаних предикатних злочинів і фінансування тероризму, та для передачі результатів цього аналізу [7].

Ефективність реалізації фінансової розвідки значною мірою залежить від діяльності міжнародних організацій. Саме вони забезпечують системність глобального нагляду, формують механізми оцінювання національних режимів фінансового моніторингу та створюють інструменти впливу на держави, які не забезпечують належного рівня протидії фінансовим злочинам. Окрім того діяльність міжнародних організацій сприяє не лише боротьбі з відмиванням коштів, але й підвищенню прозорості системи публічних фінансів, оскільки забезпечує ефективний контроль за міжнародними фінансовими потоками.

Ключову роль у формуванні глобальної системи оцінювання та нагляду відіграє FATF, діяльність якої зосереджена на розробці міжнародних стандартів, контролі за їх імплементацією та реальним застосуванням у державах. Основним інструментом такого контролю є механізм взаємних

оцінок, що передбачає комплексний аналіз як технічної відповідності законодавства міжнародним вимогам, так і фактичної ефективності функціонування систем фінансового моніторингу [6].

Технічна відповідність визначається впровадженням 40 рекомендацій FATF і зазвичай демонструє високий рівень формального виконання у більшості держав. Водночас показники ефективності, які включають 11 ключових сфер або безпосередніх результатів (БР), передбачених методологією FATF, часто виявляють розрив між наявністю норм і їх практичним застосуванням (табл. 1).

Таблиця 1. Результати оцінки ефективності системи протидії відмивання доходів, фінансування тероризму в економічно-розвинених країнах

Країна	БР 1	БР 2	БР 3	БР 4	БР 5	БР 6	БР 7	БР 8	БР 9	БР10	БР11
США	ЗР	ЗР	ПР	ПР	НР	ПР	ПР	ВР	ВР	ВР	ВР
Канада	ЗР	ЗР	ЗР	ПР	НР	ПР	ПР	ПР	ЗР	ЗР	ПР
Франція	ЗР	ВР	ПР	ПР	ЗР	ЗР	ЗР	ВР	ВР	ЗР	ЗР
Німеччина	ЗР	ЗР	ПР	ПР	ПР	ПР	ПР	ЗР	ЗР	ПР	ПР
Італія	ЗР	ЗР	ПР	ПР	ЗР	ЗР	ЗР	ЗР	ЗР	ПР	ЗР

Приміти: Існують чотири рівні ефективності: ВР – високий рівень; ЗР – значний рівень; ПР – помірний рівень; НР – низький рівень.

Джерело: сформовано на основі [5].

За даними таблиці 1, спостерігається низький рівень ефективності у США та Канаді за безпосереднім результатом 5, який вказує на те, що у країнах не застосовуються належні заходи для попередження використання юридичних осіб та організацій для реалізації злочинних схем відмивання доходів та фінансування тероризму. Разом з тим, за безпосередніми результатами 8-11 у США спостерігається високий рівень ефективності, що свідчить про результативність конфіскації незаконно отриманих активів, проведення кримінальних розслідувань щодо осіб, які фінансують тероризм, та притягнення їх до відповідальності, позбавлення терористичних організацій фінансових ресурсів, а також виконання відповідних резолюцій

Ради Безпеки ООН щодо протидії фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

Аналіз показників інших країн демонструє відносно стабільний рівень ефективності у Франції, Німеччині та Італії, де переважають оцінки «помірний» та «значний» рівень. Це вказує на достатню інституційну спроможність відповідних органів та більш збалансований підхід до реалізації механізмів фінансової розвідки. Водночас відсутність високих показників за окремими безпосередніми результатами відображає наявність певних прогалин у практичній реалізації міжнародних стандартів. Загалом результати оцінювання підтверджують, що навіть розвинені держави стикаються з труднощами у забезпеченні повної ефективності протидії фінансовим злочинам.

Поряд із FATF важливу роль у забезпеченні практичної взаємодії між підрозділами фінансової розвідки відіграє Егмонтська група. Відповідно, ефективність діяльності якої безпосередньо залежить від інституційної спроможності та результативності її учасників. З огляду на це, для оцінки практичного функціонування міжнародної системи фінансової розвідки доцільно проаналізувати організаційні моделі та показники діяльності підрозділів фінансової розвідки в окремих країнах світу, що входять до цієї мережі (табл. 2).

Дані, наведені у таблиці 2, свідчать про переважання адміністративної моделі функціонування фінансових розвідок. У США, Канаді, Італії та Франції відповідні підрозділи підпорядковуються міністерству фінансів або центральному банку. Однак у Німеччині застосовується правоохоронна модель, за якої підрозділ фінансової розвідки інтегрований у систему національної поліції, що посилює кримінально-процесуальну спрямованість його діяльності.

**Таблиця 2. Порівняльна характеристика діяльності підрозділів
фінансової розвідки окремих країн**

Країна	Назва підрозділу фінансової розвідки	Тип підрозділу фінансової розвідки	Підпорядкованість	Кількість отриманих повідомлень про підозрілі фінансові операції у 2024 р.
США	Управління по боротьбі з фінансовими злочинами (FinCEN)	Адміністративний	Міністерство фінансів США	3 801 691
Канада	Канадський центр з аналізу фінансових операцій та звітів (FINTRAC)	Адміністративний	Міністерство фінансів Канади	633 882
Німеччина	Підрозділ фінансової розвідки Німеччини (FIU)	Правоохоронний	Національна поліція Німеччини	265 708
Італія	Підрозділ фінансової розвідки Італії (UIF)	Адміністративний	Національний банк Італії	145 401
Франція	Підрозділ з обробки розвідувальних даних та боротьби з незаконними фінансовими мережами (TRACFIN)	Адміністративний	Міністерство економіки, фінансів, промислового, енергетичного і цифрового суверенітету Франції	215 410

Джерело: сформовано на основі [1; 2; 3; 4; 11].

Обсяги отриманих повідомлень про підозрілі операції у 2024 році демонструють значну диференціацію: у США їх кількість становить 3,8 млн, що у 6 разів більше, ніж у Канаді, та майже у 26 разів перевищує показник Італії. Німеччина і Франція займають проміжні позиції, а саме 265,7 та 215,4 тис. повідомлень. Така варіація зумовлена масштабами фінансових систем,

регуляторними стандартами та рівнем впровадження ризик-орієнтованого підходу до фінансового моніторингу в кожній країні.

Фінансова розвідка в Україні була започаткована у 2002 році, проте вже у перші роки її функціонування держава зіткнулася з серйозними міжнародними викликами. У період з 2002 по 2004 рік Україна перебувала у «чорному списку» FATF, а у 2010 році повторно була включена до нього із застосуванням каральних санкцій. Сучасна система фінансової розвідки України має централізовану адміністративну модель та у межах, якої функціонують дві групи суб'єктів (рис. 1)

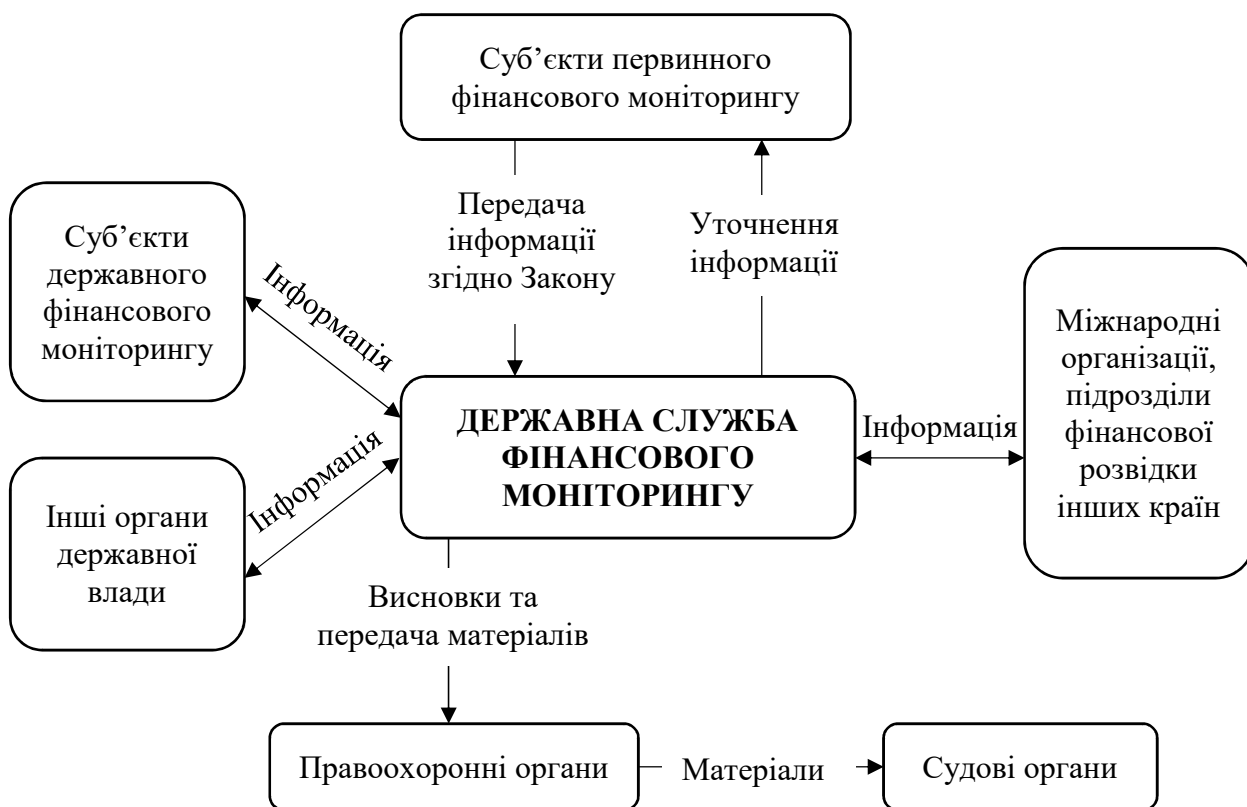

Рис. 1. Організаційна структура системи фінансової розвідки України

Джерело: сформовано на основі [18].

Головним органом цієї системи є Державна служба фінансового моніторингу України (Держфінмоніторинг), яка виконує функції національного підрозділу фінансової розвідки. Згідно з Положенням «Про державну службу фінансового моніторингу України» Держфінмоніторинг є

центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра фінансів і який реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення [16].

Суб'єкти державного фінансового моніторингу (СДФМ) забезпечують регуляторну та наглядову складову функціонування системи, встановлюють правила фінансового моніторингу та контролюють їх дотримання відповідними суб'єктами. До них належать Національний банк України (НБУ), Міністерство фінансів України, Міністерство юстиції України, Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР) та Міністерство цифрової трансформації України.

Суб'єкти первинного фінансового моніторингу (СПФМ) здійснюють безпосередньо фінансовий моніторинг відповідно до встановлених законодавством норм і правил, використовуючи внутрішні стандарти. Також вони повідомляють Держфінмоніторинг про фінансові операції, що мають ознаки підозрілих або перевищують встановлені ліміти. До цих суб'єктів належать банки та небанківські установи, зокрема аудиторські, страхові компанії, кредитні спілки, учасники фондового ринку, адвокатські бюро, нотаріуси тощо.

Далі Держфінмоніторинг систематизує та узагальнює зібрану інформацію, проводить детальну перевірку операцій та складає узагальнені та додатково узагальнені матеріали, формуючи при цьому дос'є. Після чого ці матеріали передаються до правоохоронних та розвідувальних органів, таких як Національна поліція України, Служба безпеки України, Національне антикорупційне бюро України, Бюро економічної безпеки України та інших компетентних органів.

З метою оцінки результативності функціонування Державної служби фінансового моніторингу України доцільно проаналізувати динаміку її діяльності за останні п'ять років (рис. 2).

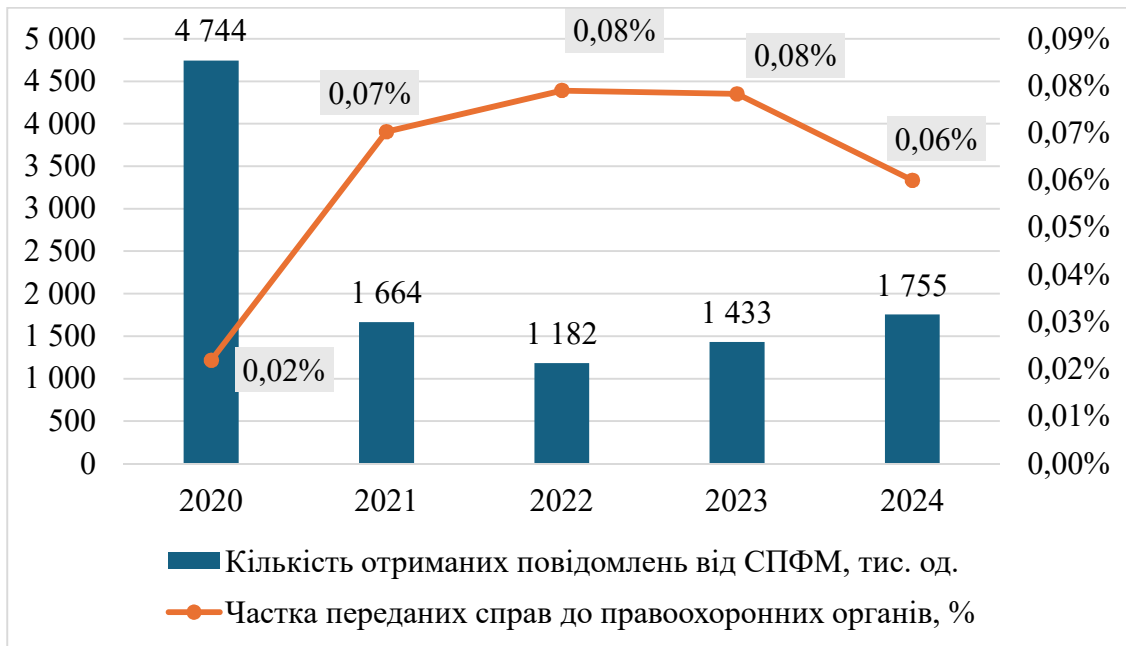

Рис. 2. Основні показники діяльності Державної служби фінансового моніторингу протягом 2020 – 2024 рр.

Джерело: сформовано на основі [17].

Рівень отриманих повідомлень від СПФМ є суттєвим, проте починаючи з 2020 року спостерігається динаміка до зниження. Така тенденція пов'язана з прийняттям Закону України «Про запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення», який передбачив підвищення лімітів для фінансових операцій з 150 до 400 тис. грн і прийняття інших критеріїв до визнання підозрілих операцій [15].

Також варто звернути увагу на співвідношення між кількістю отриманих повідомлень та справ, які передані до правоохоронних органів. Відсоток таких справ є вкрай незначним і коливається в межах від 0,02% до 0,08%. Водночас зростання їхньої питомої ваги у 2024 р. на 0,04 п.п., порівняно з 2020 р., не змінює загальної тенденції низької результативності передачі матеріалів, що вказує на обмежену ефективність реагування на виявлені підозрілі операції та створює передумови для виникнення корупційних загроз у системі управління публічними фінансами. Така

ситуація свідчить про необхідність подальшого вдосконалення інституційних механізмів фінансової розвідки, що є важливою умовою підвищення ефективності контролю за рухом бюджетних ресурсів та міжнародної фінансової допомоги.

У 2017 році Україна пройшла п'ятий раунд взаємної оцінки національної системи фінансового моніторингу Комітетом експертів Ради Європи з оцінки заходів протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму (MONEYVAL), за результатами якого у січні 2018 року було опубліковано Звіт про взаємну оцінку України. Після його опублікування держава перебувала у процедурі подальшого моніторингу MONEYVAL упродовж 2019-2020 рр.. У межах цієї процедури було схвалено два звіти «Про прогрес та переоцінку рейтингів щодо технічної відповідності», які відображають виконання Україною наданих рекомендацій та перегляд рівня відповідності міжнародним стандартам. Відповідно до їх висновків доцільно розглянути результати оцінювання України щодо технічної відповідності та ефективності, узагальнені в табл. 3 та 4.

Рівень досягнення безпосередніх результатів вказує, в основному, на помірний рівень їх реалізації. Разом з тим, за безпосереднім результатом 7 зафіксовано низький рівень ефективності. Це вказує на недостатню результативність розслідування злочинів, пов'язаних із легалізацією незаконних доходів, а також обмежену практику притягнення винних осіб до відповідальності. Зазначене обумовлює необхідність подальшого посилення інституційної спроможності та вдосконалення механізмів правозастосування у відповідній сфері.

Таблиця 3. Результати оцінки ефективності системи протидії відмивання доходів та фінансування тероризму в Україні у 2017 р.

БР 1	БР 2	БР 3	БР 4	БР 5	БР 6	БР 7	БР 8	БР 9	БР10	БР11
ЗР	ПР	ПР	ПР	ПР	ЗР	НР	ПР	ПР	ПР	ПР

Джерело: сформовано на основі [12].

Таблиця 4. Результати переоцінки технічної відповідності системи фінансового моніторингу України рекомендаціям FATF у 2020 р.

Р 1.	Р 2.	Р 3.	Р 4.	Р 5.	Р 6.	Р 7.	Р 8.	Р 9.	Р 10.
ПВ	В	ПВ	ПВ	ПВ	ЧВ	ЧВ	ПВ	В	ПВ
Р 11.	Р 12.	Р 13.	Р 14.	Р 15.	Р 16.	Р 17.	Р 18.	Р 19.	Р 20.
В	ПВ	В	ПВ	ЧВ	В	-	ПВ	В	В
Р 21.	Р 22.	Р 23.	Р 24.	Р 25.	Р 26.	Р 27.	Р 28.	Р 29.	Р 30.
ПВ	ПВ	ПВ	ПВ	ЧВ	ПВ	ПВ	ЧВ	В	В
Р 31.	Р 32.	Р 33.	Р 34.	Р 35.	Р 36.	Р 37.	Р 38.	Р 39.	Р 40.
В	ПВ	ЧВ	В	ПВ	ПВ	ПВ	ПВ	ПВ	ПВ

Примітка: Існують чотири рівні технічної відповідності: відповідає (В), переважно відповідає (ПВ), частково відповідає (ЧВ), не відповідає (НВ).

Джерело: сформовано на основі [12].

Як бачимо з табл. 4, низький рівень технічної відповідності рекомендаціям FATF в Україні відсутній. Переважна більшість рекомендацій оцінена як такі, що виконуються або переважно виконуються, що відображає певний прогрес у гармонізації національного законодавства з міжнародними стандартами. Водночас, рекомендація 17, яка окреслює підходи до визначення надійності третіх сторін, в Україні не застосовується. Загалом результати переоцінки підтверджують позитивну динаміку розвитку національної системи фінансового моніторингу та окреслюють напрями її подальшого вдосконалення.

Також варто зазначити, що з початком широкомасштабної війни, Державна служба фінансового моніторингу України максимально зосередила свою увагу на вживанні заходів щодо притягнення країни-агресора до міжнародної відповідальності за злочини проти мирного населення, зокрема відмивання коштів, фінансування тероризму та зброї масового знищення. Спільно з вітчизняними та закордонними партнерами Держфінмоніторинг спрямовував свої заходи на такі пріоритетні напрями, як виявлення та блокування фінансових потоків, пов'язаних із росією і підконтрольними їй структурами, посилення санкційної політики, а також документування фінансових операцій з метою їх подальшого використання у міжнародно-правових механізмах.

Таким чином, проведений аналіз міжнародного досвіду функціонування підрозділів фінансової розвідки засвідчує, що ефективність протидії відмиванню доходів та фінансуванню тероризму значною мірою залежить від інституційної спроможності відповідних органів, рівня імплементації міжнародних стандартів та розвитку механізмів міждержавної співпраці. Водночас результати оцінювання України свідчать про поступове вдосконалення національної системи фінансової розвідки та її наближення до міжнародних стандартів. Разом з тим зберігається потреба у підвищенні ефективності практичного застосування відповідних механізмів, що має важливе значення для забезпечення прозорості фінансових потоків, посилення контролю за використанням публічних фінансів та зміцнення фінансової безпеки держави.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі.

Фінансова розвідка є важливим інституційним елементом забезпечення прозорості фінансових потоків та ефективного функціонування системи публічних фінансів. Проведене дослідження засвідчило, що її результативність залежить від рівня імплементації міжнародних стандартів, сформованих FATF, а також від розвитку механізмів міжнародної співпраці між підрозділами фінансової розвідки.

Аналіз міжнародного досвіду показав, що в більшості економічно-розвинених країнах переважає адміністративна модель організації фінансової розвідки, яка функціонує у структурі міністерств фінансів або центральних банків. Дослідження національної практики підтвердило, що система фінансової розвідки України поступово вдосконалюється та наближається до міжнародних стандартів, однак зберігаються окремі проблеми, пов'язані з ефективністю реагування на підозрілі фінансові операції.

Перспективи подальших досліджень доцільно пов'язувати з удосконаленням механізмів взаємодії між суб'єктами фінансового моніторингу, а також із розробкою інструментів підвищення прозорості управління публічними фінансами.

Література

1. Activity Report 2024 TRACFIN. The French Ministry of Economy, Finance, Industry, Energy and Digital Sovereignty. URL: <https://www.economie.gouv.fr/tracfin/les-publications-de-tracfin/les-rapports-dactivite-et-danalyse> (дата звернення: 23.02.2026).
2. Annual Report 2024-25 FINTRAC. The Government of Canada. URL: <https://fintrac-canafe.canada.ca/publications/ar/2025/1-eng#s11> (дата звернення: 23.02.2026).
3. Annual Report for 2024 FIU. The Customs. URL: https://www.zoll.de/DE/FIU/Aktuelles-FIU-Meldungen/2025/fiu_jahresbericht_2024.html?nn=126524 (дата звернення: 23.02.2026).
4. Annual Report for 2024 UIF. The Bank of Italy. URL: <https://uif.bancaditalia.it/pubblicazioni/rapporto-annuale/2025/index.html> (дата звернення: 23.02.2026).
5. Consolidated assessment ratings (2014 - 2026 assessments). FATF. URL: <https://www.fatf-gafi.org/en/publications/Mutualevaluations/Assessment-ratings.html> (дата звернення: 23.02.2026).
6. FATF Assessment Methodology (2022). URL: <https://www.fatf-gafi.org/en/publications/Mutualevaluations/Fatf-methodology.html> (дата звернення: 23.02.2026).
7. FATF (2012-2025). International Standards on Combating Money Laundering and the Financing of Terrorism & Proliferation. FATF. Paris, France. URL: www.fatf-gafi.org/en/publications/Fatfrecommendations/Fatfrecommendations.html (дата звернення: 20.02.2026).
8. Kevin Hk Chow. Financial Intelligence: A Crucial Pillar of National Security. *Modern Economy*. 2025. №16 (12). pp. 2032-2043. DOI: [10.4236/me.2025.1612094](https://doi.org/10.4236/me.2025.1612094) (дата звернення: 20.02.2026).
9. Reznik O., Utkina M., Bondarenko O., Financial intelligence (monitoring) as an effective way in the field of combating money laundering.

Journal of Money Laundering Control. Emerald Group Publishing Limited. 2023. №26 (1). pp. 94-105. DOI: <https://doi.org/10.1108/JMLC-09-2021-0102> (дата звернення: 23.02.2026).

10. Utkina M., Reznik O. Functions of the financial intelligence (monitoring) from the criminal legal perspective. *Journal of international legal communication*. 2022. №5(2). pp. 79-84. DOI: <https://doi.org/10.32612/uw.27201643.2022.5.pp.79-84> (дата звернення: 20.02.2026).

11. Year in Review for Fiscal Year 2024 FinCEN. URL: <https://www.fincen.gov/system/files/2025-08/FinCEN-Infographic-Public-2025-508.pdf> (дата звернення: 20.02.2026).

12. Звіти про оцінку. Державна служба фінансового моніторингу. 2019. URL: <https://fiu.gov.ua/pages/dijalnist/mizhnarodne-spivrobotnictvo/zviti-pro-ocinku.html> (дата звернення: 20.02.2026).

13. Колодійчук О., Карапетян О., Рудий Р. Передумови та ретроспектива формування фінансової розвідки України. *Актуальні проблеми правознавства*. 2023. №3 (35). С. 19-24. DOI: 10.35774/app2023.03.019 (дата звернення: 25.02.2026).

14. Мельник О., Караїм М., Батрин В. Інтегративна модель фінансової розвідки: адаптація світових практик до національних умов. *Економіка та суспільство*. №64 (2024). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-64-59> (дата звернення: 23.02.2026).

15. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення : Закон України від 06.12.2019 р. № 361-IX. Відомості Верховної Ради України. 2020. № 25. Ст. 171. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text> (дата звернення: 23.02.2026).

16. Про затвердження Положення про Державну службу фінансового моніторингу України. Постанова Кабінету Міністрів України від 29 липня

2015 р. № 537. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-2015-%D0%BF#n9> (дата звернення: 26.02.2026).

17. Статистична інформація за 2020-2024 рр. Державна служба фінансового моніторингу. 2025 URL: <https://fiu.gov.ua/pages/dijalnist/funkcional/statistika-ta-infografika/statistika> (дата звернення: 23.02.2026).

18. Фінансова розвідка України. 20 років розвитку та звершень. Збірка матеріалів з нагоди 20-річчя з дня створення Державної служби фінансового моніторингу України. 2022. 158 с. URL: <https://fiu.gov.ua/assets/userfiles/0350/20rokiv/2201041816rokivFinMonitoringspreedSmallFileSize.pdf> (дата звернення: 20.02.2026).

References

1. The French Ministry of Economy, Finance, Industry, Energy and Digital Sovereignty (2025), “Activity Report 2024 TRACFIN”, available at: <https://www.economie.gouv.fr/tracfin/les-publications-de-tracfin/les-rapports-dactivite-et-danalyse> (Accessed 23 Feb 2026).

2. The Government of Canada (2025), “Annual Report 2024–25 FINTRAC”, available at: <https://fintrac-canafe.canada.ca/publications/ar/2025/1-eng#s11> (Accessed: 23 Feb 2026).

3. The Customs (2025), “Annual Report for 2024 FIU”, available at: https://www.zoll.de/DE/FIU/Aktuelles-FIU-Meldungen/2025/fiu_jahresbericht_2024.html?nn=126524 (Accessed 23 Feb 2026).

4. The Bank of Italy (2025), “Annual Report for 2024 UIF”, available at: <https://uif.bancaditalia.it/pubblicazioni/rapporto-annuale/2025/index.html> (Accessed 23 Feb 2026).

5. FATF (2026), “Consolidated assessment ratings (2014–2026 assessments)”, available at: <https://www.fatf->

[gafi.org/en/publications/Mutualevaluations/Assessment-ratings.html](https://www.fatf-gafi.org/en/publications/Mutualevaluations/Assessment-ratings.html) (Accessed 23 Feb 2026).

6. FATF (2022), “FATF Assessment Methodology”, available at: <https://www.fatf-gafi.org/en/publications/Mutualevaluations/Fatf-methodology.html> (Accessed 23 Feb 2026).

7. FATF (2012–2025), “International Standards on Combating Money Laundering and the Financing of Terrorism & Proliferation”, available at: <https://www.fatf-gafi.org/en/publications/Fatfrecommendations/Fatf-recommendations.html> (Accessed 20 Feb 2026).

8. Chow, K. H. (2025), “Financial Intelligence: A Crucial Pillar of National Security”, *Modern Economy*, vol. 16, no. 12, pp. 2032–2043. DOI: 10.4236/me.2025.1612094.

9. Reznik, O. Utkina, M. and Bondarenko, O. (2023), “Financial intelligence (monitoring) as an effective way in the field of combating money laundering”, *Journal of Money Laundering Control*, vol. 26, no. 1, pp. 94–105. DOI: <https://doi.org/10.1108/JMLC-09-2021-0102>.

10. Utkina, M. and Reznik, O. (2022), “Functions of the financial intelligence (monitoring) from the criminal legal perspective”, *Journal of International Legal Communication*, vol. 5, no. 2, pp. 79–84. DOI: <https://doi.org/10.32612/uw.27201643.2022.5.pp.79-84>.

11. FinCEN (2025), “Year in Review for Fiscal Year 2024”, available at: <https://www.fincen.gov/system/files/2025-08/FinCEN-Infographic-Public-2025-508.pdf> (Accessed 20 Feb 2026).

12. State Financial Monitoring Service of Ukraine (2019), “Assessment reports”, available at: <https://fiu.gov.ua/pages/dijalnist/mizhnarodne-spivrobotnictvo/zviti-pro-oczinku.html> (Accessed 20 Feb 2026).

13. Kolodiichuk, O. Karapetian, O. and Rudyi, R. (2023), “Prerequisites and retrospective of the formation of financial intelligence in Ukraine”, *Aktualni problemy pravoznavstva*, vol. 3, no. 35, pp. 19–24. DOI: 10.35774/app2023.03.019.

14. Melnyk, O. Karaim, M. and Batryn, V. (2024), “Integrative model of financial intelligence: adaptation of global practices to national conditions”, *Ekonomika ta suspilstvo*, vol. 64. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-64-59>.

15. The Verkhovna Rada of Ukraine (2019), The Law of Ukraine “On preventing and combating the legalisation (laundering) of proceeds from crime, the financing of terrorism and the financing of the proliferation of weapons of mass destruction”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text> (Accessed 23 Feb 2026).

16. Cabinet of Ministers of Ukraine (2015), Resolution “On approval of the Regulations on the State Financial Monitoring Service of Ukraine”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-2015-%D0%BF#n9> (Accessed 26 Feb 2026).

17. State Financial Monitoring Service of Ukraine (2025), “Statistical information for 2020-2024”, available at: <https://fiu.gov.ua/pages/dijalnist/funkcional/statistika-ta-infografika/statistika> (Accessed 23 Feb 2026).

18. State Financial Monitoring Service of Ukraine (2022), “Financial Intelligence of Ukraine. 20 years of development and achievements”. *Zbirka materialiv z nahody 20-richchia z dnia stvorennia Derzhavnoi sluzhby finansovoho monitorynhu Ukrainy* [A collection of materials marking the 20th anniversary of the establishment of the State Financial Monitoring Service of Ukraine], Kyiv, Ukraine, available at: <https://fiu.gov.ua/assets/userfiles/0350/20rokiv/2201041816rokivFinMonitoringspreedSmallFileSize.pdf> (Accessed 20 Feb 2026).

Отримано редакцією журналу / Received: 11.03.26

Прорецензовано / Revised: 16.03.26

Схвалено до друку / Accepted: 20.03.26